

საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტი
GEORGIAN INSTITUTE OF POLITICS

პოლიტიკის ნარკვევი

ივნისი 2024 / გამოცემა #59

საქართველოს ახალგაზრდა ამომრჩევლების ხმა პოლიტიკაში: მოლოდინები, მოთხოვნები და პოლიტიკური პასუხები

სალომე კანდელაკი¹

მოკლე შინაარსი

ქართველი ახალგაზრდების პოლიტიკაში მონაწილეობისა და ნდობის გასაზრდელად, პოლიტიკური პარტიებისათვის ახალგაზრდებთან ეფექტიანი კომუნიკაცია, კეთილსინდისიერება და მათ საჭიროებებზე მორგებული კონკრეტული სამოქმედო გეგმების შეთავაზება საკვანძოა. ამას ადასტურებს კვლევის ფარგლებში ახალგაზრდებსა და პოლიტიკურ პარტიებთან ჩატარებული ინტერვიუები. 2023 წლამდე, ახალგაზრდების სამოქალაქო და პოლიტიკური აქტიურობის მაჩვენებელი შედარებით დაბალი იყო. თუმცა, 2023 და 2024 წლის მოვლენებმა, განსაკუთრებით კი ახალგაზრდების პროტესტმა „უცხოური გავლენის გამჭვირვალობის შესახებ კანონის“ (ე.წ. „აგენტების კანონი“ / „რუსული კანონი“), წარმოაჩინა ახალგაზრდების მიმართ ანგარიშვალდებულების მზარდი მნიშვნელობა.

წინამდებარე პოლიტიკის ნარკვევი ანალიზებს პოლიტიკურ პარტიებთან მიმართებით ახალგაზრდების გამოწვევებსა და მათდამი მოლოდინებს. ტექსტში მეორე მხრივ გაანალიზებულია პოლიტიკური პარტიების ხედვები და სტრატეგიები, მიიზიდონ ახალგაზრდა ამომრჩევლები და ჩართონ პოლიტიკურ ცხოვრებაში. ანალიზი ეფუძნება ოფიციალურ დოკუმენტებს, ანგარიშებს, სტატისტიკას, საზოგადოებრივი აზრის გამოკითხვებს, პოლიტიკურ პარტიებთან ჩატარებულ 9 ინტერვიუსა და ახალგაზრდების

¹ სალომე კანდელაკი არის საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტის პოლიტიკის ანალიტიკოსი და პროექტების მენეჯერი.

ფოკუს-ჯგუფებიდან მიღებულ მონაცემებს. დოკუმენტი მოიცავს რეკომენდაციებს პოლიტიკური პარტიებისათვის, თუ როგორ ჩართონ და მოიზიდონ ახალგაზრდა ამომრჩევლები, ასევე შეთავაზებებს საქართველოს ახალგაზრდობისთვის დემოკრატიულ პროცესებში პოლიტიკური მონაწილეობის გასაძლიერებლად.

საკვანძო სიტყვები: ახალგაზრდობა, ელექტორატი, პოლიტიკური პარტიები, არჩევნები, პროგრამები

შესავალი

გასული ორი წლის განმავლობაში, საქართველოში დემოკრატიულ პროცესებში ახალგაზრდების მონაწილეობა მნიშვნელოვნად გაიზარდა. თუმცა, პარტიულ პოლიტიკასა და პოლიტიკურ ელიტაში ჩართულობის მაჩვენებელი ისეთივე დაბალი რჩება, როგორც გასულ წლებში. ახალგაზრდობა საქართველოს მოსახლეობის დაახლოებით 18%-ს წარმოადგენს (Cheishvili and Gogoladze, 2020), თუმცა ბოლო საპარლამენტო არჩევნებში მათი მხოლოდ 18.8% მონაწილეობდა (Polis180, 2021). 18-დან 29 წლამდე პირები საქართველოს ამომრჩეველთა მეხუთედს შეადგენს (საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია, 2020). თუ ამ დემოგრაფიული ჯგუფის უმრავლესობა კვლავ შეიკავებს თავს არჩევნებში მონაწილეობისაგან, ახალგაზრდობის ხმა შესაძლოა მარგინალიზდეს.

მიუხედავად არჩევნებში ახალგაზრდების მზარდი მონაწილეობისა, თუ პოლიტიკური ელიტა ვერ შეძლებს მათი ნდობის მოპოვებას, იქმნება მნიშვნელოვანი რისკი, რომ მომავალ საპარლამენტო არჩევნებში ახალგაზრდები მონაწილეობას არ მიიღებენ. 2020 წელს, არჩევნებამდე ახალგაზრდების მხოლოდ 38% იცნობდა საარჩევნო გარემოსა და პოლიტიკური პარტიების საარჩევნო პროგრამებს (IRI Georgia, 2020). ეს კი ნაწილობრივ გამოწვეული იყო იმით, რომ პოლიტიკურმა პარტიებმა არჩევნებამდე მხოლოდ რამდენიმე კვირით ადრე გამოაქვეყნეს თავიანთი საარჩევნო პროგრამები, ვერ შეძლეს მათი ეფექტიანად წარდგენა ან მათი პროგრამები საზოგადოებისთვის არ იყო ხელმისაწვდომი. ამასთან, ამგვარ სიტუაციას პოლიტიკურ პროცესებში ჩართულობისადმი ახალგაზრდების ნაკლები ინტერესიც ხელს უწყობდა. წინა საპარლამენტო არჩევნებთან შედარებით, 2024 წლის წინასაარჩევნო პერიოდი განსხვავებული პოლიტიკური ლანდშაფტით ხასიათდება. ახლა ახალგაზრდები უფრო გულდასმით და კრიტიკულად აკვირდებიან პოლიტიკური პარტიების მოქმედებას და სამოქალაქო პროცესებშიც აქტიურად არიან ჩართულნი.

2023 წლამდე პოლიტიკური ელიტა მეტწილად უგულებელყოფდა ახალგაზრდობას, თუმცა 2023 წლის მარტის (Samkharadze & Lebanidze, 2023) და 2024 წლის მნიშვნელოვანი მოვლენების (Boffey, 2024) შემდგომ, თაობა Z-მ (Gen Z) „უცხოური გავლენის გამჭვირვალობის შესახებ კანონის“ (ხშირად მოიხსენიება, როგორც „აგენტების კანონი,“ ან „რუსული კანონი“) მიმართ ძლიერი წინააღმდეგობა გამოავლინა, ქართულმა პოლიტიკურმა სპექტრმაც აქტიურად დაიწყო მათი ჩართვა. მიუხედავად გაზრდილი კომუნიკაციისა, პოლიტიკურ პარტიებს ხშირად არ ესმით ახალგაზრდების კონკრეტული საჭიროებები, ამდენად, პოლიტიკოსების სტრატეგიები მიიმხრონ და ჩართონ ახალგაზრდები ხშირად აცდენილია ახალგაზრდა თაობის საჭიროებებს.

2024 წლის საპარლამენტო არჩევნების მოახლოებასთან ერთად, ახალგაზრდა ამომრჩევლების მიმხრობა პოლიტიკოსთა პრიორიტეტი გახდა, რითაც ისინი შეეცდებიან არჩევნებში აქტივობის მაღალი მაჩვენებლის უზრუნველყოფას. ამდენად, მნიშვნელოვანი საკითხებია, პირველ რიგში, ახალგაზრდების საჭიროებების გაცნობიერება და მეორე, ამ საჭიროებების საპასუხო პოლიტიკური პროგრამების შემუშავება. წინამდებარე პოლიტიკის ნარკვევი ანალიზებს, თუ რა მოლოდინები აქვთ ახალგაზრდა ამომრჩევლებს პოლიტიკური პარტიების მიმართ და პოლიტიკურ პარტიებს როგორ შეუძლიათ ახალგაზრდების 2024 წლის არჩევნებში მონაწილეობის უზრუნველყოფა. ანალიზი ეფუძნება არსებულ ლიტერატურასა და ანგარიშებს, ახალგაზრდების მანიფესტებს, საზოგადოებრივი აზრის გამოკითხვებს, სტატისტიკურ მონაცემებს, ფოკუს-ჯგუფებს ახალგაზრდებთან (განსაკუთრებით Gen Z), ინტერვიუებსა და კონსულტაციებს ცხრა პოლიტიკურ პარტიასთან. დოკუმენტი შეეცდება სრულყოფილად მიმოიხილოს ახალგაზრდების შეხედულებები და პოლიტიკური პარტიების მზაობა, გაამართლონ მათი მოლოდინები.

როგორია ახალგაზრდების შეხედულებები და მოლოდინები პოლიტიკური პარტიების მიმართ?

საქართველოში ახალგაზრდების უმრავლესობა ვერ პოულობს საერთოს რომელიმე პოლიტიკურ პარტიასთან და არ ფიქრობს, რომ რომელიმე პოლიტიკური პარტია გამოხატავს მათ ინტერესებს. გასული წლის საზოგადოებრივი აზრის გამოკითხვის შედეგებით, 18-დან 34 წლამდე ახალგაზრდების 80% ვერცერთ პარტიასთან ხედავს საერთოს / სიახლოვეს (NDI

Georgia 2023). მეტიც, ახალგაზრდების 74% არ აპირებს რომელიმე არსებული პოლიტიკური პარტიისთვის ხმის მიცემას ან გადაუწყვეტელია (NDI Georgia 2023). ე.წ. „აგენტების კანონის“ მეორედ ინიცირებამ ახალგაზრდების პოლიტიკური მობილიზება გამოიწვია და სავარაუდოა, რომ მათი ხმები ოპოზიციური ფლანგისკენ გადაინაცვლებს. პოლიტიკური კონფიგურაცია ჯერ კიდევ არ არის ჩამოყალიბებული და პოლიტიკური ელიტის მიმართ ნდობაც დაბალია, ამის გამო კი ახალგაზრდების დიდი ნაწილი „გადაუწყვეტელ ამომრჩევლად“ რჩება, რასაც სხვადასხვა უნივერსიტეტის სტუდენტებთან ჩატარებული ფოკუს-ჯგუფებიც მოწმობს (ფოკუს-ჯგუფები სტუდენტებთან).

პოლიტიკოსთა პოპულიზმი, არაგულწრფელობა, თანმიმდევრული პროგრამებისა და სტრატეგიული გეგმების არარსებობა ის ძირითადი ხელისშემშლელი ასპექტებია, რომლებიც ახალგაზრდების ჩართულობას აფერხებს. ახალგაზრდების ფოკუს-ჯგუფებში გამოიკვეთა, რომ მკაფიო იდეოლოგიური პოზიციონირება არის ის ძირითადი კრიტერიუმი, რითაც პოლიტიკურმა პარტიებმა ახალგაზრდები უნდა მიიმხრონ. ასევე, უნდა აჩვენონ, როგორ აპირებენ კონკრეტული პრობლემების გადაჭრას, ასევე რომ შეუძლიათ კონკრეტული, მიღწევადი და ადეკვატური სამოქმედო გეგმების შეთავაზება. Gen Z-სთან საუბარმა ასევე გამოავლინა, რომ მათთვის პოლიტიკური პარტიების წევრთა კომპეტენცია ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ფაქტორია. პოლიტიკური პარტიების წარმომადგენელთა კომპეტენცია უნდა ჩანდეს ქვეყნის უახლესი ისტორიის ობიექტურ შეფასებაში, არ უნდა ექცეოდეს წარსულის ჩარჩოებში და პოლიტიკურ პარტიას უნდა გააჩნდეს თანამედროვეობის ობიექტური აღქმა, არ ამომრავებდეს პოლიტიკური შურისძიება (ფოკუს-ჯგუფები სტუდენტებთან).

Gen Z მიიჩნევს, რომ პოლიტიკოსებს უნდა შეეძლოთ საჭიროებებზე დაფუძნებული დისკუსია და არ ფოკუსირდებოდნენ მხოლოდ ფართო საზოგადოებისათვის კარგად ნაცნობ საკითხებზე, არამედ უნდა შეეძლოთ მოსახლეობის დარწმუნება, რომ ფართო საზოგადოებისათვის ჯერ კიდევ არაპოპულარული თემებიც არანაკლებ მნიშვნელოვანია. ახალგაზრდა თაობის ჩართულობა გარდამტეხია პოლიტიკოსებისათვის, რომ წარმოადგინონ რეალისტური და შესრულებადი პოლიტიკური დაპირებები, რამდენადაც ახალგაზრდებს სჯერათ იმ იდეების, რომლებსაც არჩევენზე მისცემენ ხმას (ფოკუს-ჯგუფები სტუდენტებთან).

როგორც კვლევა აჩვენებს, ახალგაზრდების ყურადღების მისაპყრობად პოლიტიკურმა პარტიებმა უნდა შეიმუშაონ ძალიან კონკრეტული სამოქმედო გეგმები და არსებული პრობლემების გადაჭრის გზები. გარდა ამისა, პოლიტიკურ პარტიას უნდა ჰქონდეს

სტრატეგია ეროვნული და რეგიონული უსაფრთხოების, ეკონომიკური სტაბილურობის შესახებ (ფოკუს-ჯგუფები სტუდენტებთან).

კრიტერიუმები, რაც ახალგაზრდებს არჩევნებზე მისვლას გადაწყვეტინებს, განსხვავდება პარტიულ პოლიტიკურ ცხოვრებაში მონაწილეობის კრიტერიუმებისაგან. როგორც ამბობენ, არჩევნებში მონაწილეობისთვის მნიშვნელოვანია პოლიტიკურმა პარტიებმა, პირველ რიგში, ახსნან რატომაა ახალგაზრდების ხმა მნიშვნელოვანი, და მეორე, პარტიებმა შეიმუშაონ დეტალური მანიფესტები, რომლითაც წარმოადგენენ თავიანთ დაპირებებს და დაარწმუნებენ ახალგაზრდებს. როგორც Gen Z ამბობს, საარჩევნო სლოგანები მათთვის საკმარისი არაა. მესამე, პარტიებმა უნდა წარმართონ პირდაპირი კომუნიკაცია ხალხთან, რადგან მათი აზრით, პირად შეხვედრებს მეტი დადებითი ეფექტი ექნება (ფოკუს-ჯგუფები სტუდენტებთან).

რაც შეეხება მოტივაციას, შეუერთდნენ რომელიმე პოლიტიკურ პარტიას, გამოკითხული ახალგაზრდები მიიჩნევენ, რომ მნიშვნელოვანია, იდეები საზოგადოებამდე მარტივი ენით მივიდეს. ახალგაზრდები ფიქრობენ, რომ პოლიტიკურმა პარტიებმა უნდა უზრუნველყონ ახალგაზრდების ხმის გაგება და შემდეგ, მათთვის პოლიტიკური პროგრამების შემუშავება. ეს კი შესაძლებელია მოხდეს ეფექტიანი ახალგაზრდების საბჭოებისა და კლუბების შექმნით, რომ მიიზნონ ახალგაზრდები, როგორც ამომრჩევლები და პარტიის წევრები. ფოკუს-ჯგუფების ერთ-ერთმა მონაწილემ მაგალითად მოიყვანა აშშ-ში ახალგაზრდების ჩართულობა ადგილობრივ დონეზე გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში, როგორც რესპუბლიკური, ისე დემოკრატიის პოლიტიკური პარტიების ახალგაზრდული ფრთის ორგანიზაციების ჩართულობით. ცალსახაა, რომ საქართველოში ახალგაზრდებს აქვთ სურვილი, ხელი შეუწყონ დეცენტრალიზაციას და გადაწყვეტილებების მიღებას მიკრო, მუნიციპალურ დონეზე, თუმცა მათ ამის საშუალება იშვიათად აქვთ.

პოლიტიკურმა პარტიებმა რომ აღიქვან, თუ რით შეიძლება დაიმსახურონ ახალგაზრდების კეთილგანწყობა, მათ ვკითხეთ ამჟამინდელი ქართული პოლიტიკური ელიტის დადებითი ასპექტების შესახებაც. საპასუხოდ, ახალგაზრდებმა ისაუბრეს მმართველი პარტიის მცდელობაზე, ხაზი გაუსვას სტაბილურობას. რაც შეეხება ოპოზიციას, ახალგაზრდებმა დაასახელეს რამდენიმე ფაქტორი, მათ შორის მათი მყარი დასავლური პერსპექტივა და შესაბამისი ნარატივები, ძლიერი მხარდაჭერა უკრაინის მიმართ და მჭიდრო თანამშრომლობა აკადემიასთან, დამოუკიდებელ ანალიტიკურ ცენტრებთან და საერთაშორისო ორგანიზაციების რეკომენდაციების პატივისცემა, გათვალისწინება.

რა ძირითადი გამოწვევები აქვთ ახალგაზრდებს საქართველოში?

ახალგაზრდების საჭიროებებსა და პოლიტიკური პარტიების პროგრამებში ასახულ ახალგაზრდებთან დაკავშირებულ საკითხებს შორის დიდი განსხვავებაა. სხვა მრავალ პრობლემასთან ერთად, ახალგაზრდების ძირითადი გამოწვევა განათლების დაბალი ხარისხი, შესაძლებლობების ნაკლებობა და სოციალურ-ეკონომიკური უთანასწორობაა (GIP and Polis180 2020). თუმცა, ახალგაზრდების თქმით, პოლიტიკური პარტიები აღნიშნულ პრობლემებს სათანადოდ არ ეხებიან (ფოკუს-ჯგუფი სტუდენტებთან, რესპონდენტები 1,2,5).

საგანმანათლებლო გამოწვევებს თუ განვიხილავთ, ახალგაზრდების შესახებ ბოლო კვლევით, 14-29 წლის ახალგაზრდების დაახლოებით 31% არ იღებს განათლებას, კვალიფიკაციას და არაა დასაქმებული (Shubitidze, Sichinava & Khoshtaria 2023). ახალგაზრდების მთავარი წუხილია, რომ განათლების სისტემა ვერ პასუხობს საერთაშორისო და თუნდაც ადგილობრივ მოთხოვნებს. ამდენად, მათი აზრით, განათლების სისტემა შრომითი ბაზრის მოთხოვნებთან შესაბამისობაში არაა (ფოკუს-ჯგუფი სტუდენტებთან, რესპონდენტები 2,5,6). ახალგაზრდობის სააგენტოს კვლევისა და ფოკუს-ჯგუფების შედეგების თანახმად, არ არსებობს საკმარისი პროფესიული პროგრამები, ხოლო არსებული დაბალი ხარისხისა და ვერ ეხმარება ახალგაზრდებს შრომით ბაზარზე თავის დამკვიდრებასა და კარიერულ წინსვლაში (ფოკუს-ჯგუფი სტუდენტებთან, ახალგაზრდობის სააგენტო და ფრიდრიხ ებერტის ფონდი). ამიტომ, კვალიფიკაციის ასამაღლებლად ახალგაზრდები მონაწილეობენ პროფესიული პროგრამების კონკურსებში, საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და არასამთავრობო სექტორის მიერ შემოთავაზებულ უფასო კურსებში, რომ საგანმანათლებლო ინსტიტუტების მიღმა შეიძინონ და განავითარონ პროფესიული უნარები (ფოკუს-ჯგუფი სტუდენტებთან 2024).

შესაძლებლობების ნაკლებობასა და სოციო-ეკონომიკურ უთანასწორობაზე საუბრისას ახალგაზრდები ხაზს უსვამენ უმუშევრობას. უმუშევრობის მიზეზად ხშირად სახელდება სამუშაო ბაზრის და ახალგაზრდების უნარებს შორის აცდენა, ასევე უნივერსიტეტებში კარიერული სერვისების არარსებობა (UNAG, 2021). ახალგაზრდები აღნიშნავენ, რომ საჯარო და კერძო სექტორებში ახალგაზრდებს ხედავენ, როგორც „უფასო მუშახელს“, განსაკუთრებით არაანაზღაურებადი სტაჟირებების ფარგლებში, ხოლო დასაქმებულები

არასათანადო ანაზღაურებაზე საუბრობენ (GIP & Polis180; ფოკუს-ჯგუფი სტუდენტებთან 2024).

მიუხედავად იმისა, რომ ახალგაზრდებს ამ გამოწვევების მიზეზები კარგად ესმით, მათ არ აქვთ სათანადო სივრცე და ფორმატი თავიანთი საჭიროებების ადგილობრივ და ეროვნულ დონეზე ადვოკატირებისათვის (GIP & Polis180). მათ იციან, რომ პოლიტიკური გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში ჩართვა შესაძლებელია სხვადასხვა პლატფორმით, იქნება ეს ადგილობრივი საბჭოები, ახალგაზრდული ცენტრები თუ პოლიტიკური პარტიების ახალგაზრდული ფრთა, მაგრამ მათთვის არცერთი მათგანია ეფექტიანი (ფოკუს-ჯგუფები სტუდენტებთან, რესპონდენტები 3,4,7 2024). რაც შეეხება პოლიტიკურ პარტიებთან შეერთებას და თავიანთი ხედვების პოლიტიკური პლატფორმების მეშვეობით გაჟღერებას, ახალგაზრდები მიიჩნევენ, რომ პოლიტიკური პარტიების უმრავლესობაში ახალგაზრდები ნაკლებად თამაშობენ ხელშესახებ როლს, ხშირ შემთხვევაში კი მათი როლი ხელოვნურია. ამ მიზეზთა გამო, ახალგაზრდები თავს არიდევენ პარტიულ პოლიტიკაში ჩართულობას (ფოკუს-ჯგუფი სტუდენტებთან 1,3,4,5,6). თუ პოლიტიკური პარტიები აქტიურად არ გამოიყენებენ ინკლუზიურ მოდელს, პროაქტიულად არ გამართავენ კონსულტაციებს ახალგაზრდებთან და არ განსაზღვრავენ, რა არის მათთვის მნიშვნელოვანი, პოლიტიკური ელიტა ვერ შეძლებს ახალგაზრდების ნდობის მოპოვებას.

როგორია პოლიტიკური პარტიების მიდგომა ახალგაზრდობისადმი?

ტრადიციულად, ახალგაზრდების ჩართულობა ქართულ პოლიტიკაში ძირითადად ტექნიკური ხასიათის იყო. პარტიებში ახალგაზრდების ფუნქციები ძირითადად საარჩევნო პროგრამების ბროშურების დარიგება და საარჩევნო ფოტოებში გამოჩენა იყო. პოლიტიკური ლიდერები სათანადოდ არ აფასებდნენ ახალგაზრდების როლს პარტიულ პოლიტიკაში, ამდენად ახალგაზრდების უმრავლესობას არ სურდა პოლიტიკურ პარტიებთან აფილირება. თუმცა, 2023 წლიდან, სამოქალაქო პროტესტში Gen Z საზოგადოების მნიშვნელოვან მობილიზაციას გამოიკვეთა და პარტიებსაც მოუწიათ გადაეხედათ საკუთარი სტრატეგიებისთვის ახალგაზრდა ელექტორატის მიმართ და პარტიულ პოლიტიკაში მათი მონაწილეობისთვის. კვლევის პროცესში ინტერვიუები ჩატარდა ცხრა პოლიტიკური

პარტიის ლიდერებთან.² ამ ცხრა პარტიიდან, მხოლოდ დროასა და გირჩი-მეტი თავისუფლების პასუხები გაერთიანდა მათი გადაწყვეტილების თანახმად. კვლევის გუნდი ასევე ოფიციალურად დაუკავშირდა მმართველ პარტიას, თუმცა გუნდს პასუხები არ მიუღია. ცხრილი აჩვენებს გამოკითხული პარტიების თემატურ პრიორიტეტებს ახალგაზრდებთან დაკავშირებით, ასევე მათ მიდგომებს ახალგაზრდების მიმხრობისა და ახალგაზრდების ხმების მოპოვებისათვის.

თემატურ პრიორიტეტებს შორის, განათლება ექვსი პარტიისთვის და უმუშევრობა კი ხუთი პარტიისათვის მთავარ თემატურ საკითხებს წარმოადგენს (ცხრილი II), შესაბამისად, შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ახალგაზრდების საჭიროებები და ამ პარტიების პრიორიტეტები თანხვედრაშია. მიუხედავად ამ დამთხვევისა, პროგრამების შესახებ ინფორმაცია არ მიდის ახალგაზრდებამდე, რაც პოლიტიკური პარტიების კომუნიკაციის პრობლემებით შეიძლება აიხსნას.

პარტიების მიდგომები და ხედვები, ასევე გადაწყვეტის გზები, განსხვავებულია. მაგალითად, განათლებასთან დაკავშირებული საკითხების განხილვისას, სტრატეგია აღმაშენებლის, ლეიბორისტული პარტიის, დროასა და გირჩი-მეტი თავისუფლებისთვის განათლების რეფორმა მნიშვნელოვანი (ვაშაძე, ქუმსიშვილი, ხოშტარია, 2024), ხოლო პარტია ლელო საქართველოსთვის ასევე არანაკლებ მნიშვნელოვანია პროფესიული განათლება (ხაზარაძე, 2024), პარტია ხალხისათვის კი აქცენტს აკეთებს სწავლის გადასახადსა და სტუდენტურ საცხოვრებელთან დაკავშირებულ გამოწვევებზე (დოლიძე, 2024). ოთხმა პარტიამ ხაზი გაუსვა ანაზღაურებადი სტაჟირებების საჭიროებას (ლელო საქართველო, საქართველოსთვის, ხალხისთვის და სტრატეგია აღმაშენებელი), ხოლო ორმა მათგანმა პროფესიულ განვითარებაზე, ზოგადად (ენმ, მოქალაქეები). პარტიების თემატურ პრიორიტეტებზე საუბრისას ხაზი უნდა გაესვას ლელო საქართველოსთვის და სტრატეგია აღმაშენებლის მკვეთრ პოზიციას ახალგაზრდების მიგრაციასთან დაკავშირებით. ლელოს ხედვა და სპორტისა და კულტურის წამახალისებელი პროგრამები, ლეიბორისტული პარტიის ლობირება ახალგაზრდული ინფრასტრუქტურის შესაქმნელად, მოქალაქეების აქტიური ჩართულობა თავდაცვის სფეროსა და თავდაცვის კოდექსთან დაკავშირებულ საკითხებზე, ასევე უნდა აღინიშნოს.

² ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა (ენმ), ლელო საქართველოსთვის, საქართველოს ლეიბორისტული პარტია, საქართველოსთვის, ხალხისთვის, საქართველოს კონსერვატიული პარტია, მოქალაქეები, სტრატეგია აღმაშენებელი, გირჩი - მეტი თავისუფლება და დროა (ერთობლივი ინტერვიუ)

ხუთი პოლიტიკური პარტია ცდილობს ახალგაზრდების პარტიაში მიღებას ახალგაზრდული ფრთისა და ორგანიზაციების მეშვეობით. ამ მიზნით, ერთიან ნაციონალურ მოძრაობასა და ლელოს ცალკე ახალგაზრდული ოფისები აქვთ. პარტიების უმრავლესობა იყენებს პირად კომუნიკაციას და სოციალურ ქსელებს ახალგაზრდების პოლიტიკურ ცხოვრებაში ჩასართავად და ახალგაზრდების ხმების მისაღებად. სტრატეგია აღმაშენებლისა და ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის ტაქტიკები ახალგაზრდების პოლიტიკურ დისკუსიებში ჩასართავად განსხვავდება სხვა პოლიტიკური პარტიების მიდგომებისაგან (ვაშაძე, 2024). დროსა და გირჩი-მეტი თავისუფლების მიდგომა ასევე საინტერესოა, რადგან პარტიებში სჯერათ, რომ მნიშვნელოვანია თავად პარტიებმა შესთავაზონ ხედვა და ღირებულებები და არ გადადგან ისეთი ნაბიჯები, რაც პარტიის პრინციპებთან შეუთავსებელი, თუმცა ელექტორალურად მომგებიანი იქნება (ხომტარია, 2024). მნიშვნელოვანია, რომ ყველა პარტიის ლიდერი თანხმდება, რომ Gen Z-სთან საუბარი გასაგები, მარტივი ენითა და მეგობრულ გარემოში უნდა წარიმართოს. თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ ჯერჯერობით ბოლომდე არცერთ პარტიას ესმის ახალგაზრდების, განსაკუთრებით კი Gen Z-ს პრიორიტეტების და მიდგომების. კერძოდ, ახალგაზრდების თქმით, მარტივი და მოკლე მესიჯები მათთვის არაა საკმარისი, არამედ მოითხოვენ დეტალურ, გაზომვად სამოქმედო გეგმებს პოლიტიკური პარტიებისაგან და ასევე მათ კეთილსინდისიერებას (ფოკუს-ჯგუფები სტუდენტებთან, 2024).

ცხრილი II: პოლიტიკური პარტიების ახალგაზრდებზე ორიენტირებული პრიორიტეტების, პარტიულ პოლიტიკაში მათი ჩართულობის შესახებ მიდგომების და ახალგაზრდა ამომრჩევლების მიმხრობის სტრატეგიების ილუსტრაცია

პარტიები	ახალგაზრდებზე ორიენტირებული თემატური საკითხები	პარტიულ აქტივობებში ახალგაზრდების ჩართულობის შესახებ მიდგომები	ახალგაზრდა ამომრჩევლების მიმხრობის სტრატეგიები
ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა (ენმ)	*დასაქმება *პროფესიული განვითარება	*პირისპირ შეხვედრები *დებატები *ახალგაზრდული ორგანიზაცია *ახალგაზრდული ოფისი	*ფონდი ახალგაზრდული ინიციატივებისთვის *საჯარო დისკუსიები

ლელო საქართველოსთვის	*ანაზღაურებადი სტაჟირება *დასაქმება *პროფესიული განათლება *სპორტი *კულტურა *ახალგაზრდების მიგრაცია	*ახალგაზრდული ორგანიზაცია *ახალგაზრდული ოფისი *პოლიტიკური აკადემია *კრეატიულ სამუშაოში ჩართულობა *მეგობრული მიდგომები *ღონისძიებები *ახალგაზრდები პოლიტიკურ საბჭოში	*კომუნიკაცია ახალგაზრდული ენით *მოკლე და ვიზუალურად ეფექტური მესიჯები *სოციალური მედიის პოსტები *პარტიულ აქტივობებში ჩართვა, სადაც არ არის იერარქია *სტაჟირება პარტიაში
საქართველოს ლეიბორისტული პარტია	*დასაქმება *ახალგაზრდებზე ორიენტირებული ინფრასტრუქტურა *განათლება	*ახალგაზრდების ჩართულობა ინტელექტუალურ თამაშებში *მეგობრული კომუნიკაცია	*პროგრამის მორგება ახალგაზრდების საჭიროებებზე *პარტიის მესიჯები გავრცელება სოციალური პლატფორმებით
საქართველოსთვის	*ანაზღაურებადი სტაჟირება ³	* ახალგაზრდულ საკითხებთან დაკავშირებით პარტიის ხედვისა და იდეების კომუნიკაცია *მუნიციპალური არჩევნების სიებში შეთავაზება *ახალი წევრების მიღება ონლაინ აპლიკაციით *ღონისძიებები	*მესიჯების გავრცელება სოციალური მედიით *ჩვენება, რომ პარტიაში ბევრი ახალგაზრდა ლიდერია
ხალხისთვის	*სტუდენტური საერთო საცხოვრებლები *დასაქმება *ანაზღაურებადი სტაჟირება *უმადლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების გადასახადი	*სტაჟირებები პარტიასა და თბილისის საკრებულოში *ტრენინგები არასამთავრობო ორგანიზაციების მხარდაჭერით *შეთავაზება, მონაწილეობა მიიღონ გადაწვეტილების მიღების პროცესში	*პირდაპირი კომუნიკაცია *ახალგაზრდების პრობლემების პოლიტიკურ დღის წესრიგში ასახვა *კომუნიკაცია სოციალური მედიით

³ პოლიტიკური პარტია საქართველოსთვის ახალგაზრდებზე ორიენტირებული პროგრამა იქმნება IRI საქართველოს მხარდაჭერით.

საქართველოს კონსერვატიული პარტია	*განათლება ⁴	*პარტიას ჰყავდა ახალგაზრდული ფრთა, ისინი გაიზარდნენ და განიხილება ახალი ფრთის შექმნა	*ახალგაზრდებზე ორიენტირებული ახალი პროგრამის შექმნა
სტრატეგია აღმაშენებელი	*განათლება სასკოლო და საუნივერსიტეტო დონეზე *ფინანსური სტაბილურობა *სტაჟირებები *ახალგაზრდების მიგრაცია	*თემატური დისკუსიები *სივრცე კრიტიკული კითხვების დასმისთვის *სტაჟირება პარტიაში	*პირისპირ კომუნიკაცია *გასვლითი შეხვედრები *კომუნიკაცია მიგრანტებთან
მოქალაქეები	*პროფესიული განვითარება *თავდაცვის კოდექსი ⁵	*გასვლითი შეხვედრები	*თემატური შეხვედრები *კომუნიკაცია სოციალურ მედიაში
გირჩი - მეტი თავისუფლება და დროა (ერთობლივი ინტერვიუ)	*განათლების რეფორმა *სამუშაო ადგილები *რუსეთი და ევროკავშირი *ღირებულებები	*შეხვედრები მეგობრულ გარემოში *ახალგაზრდების ჩართულობა ახალგაზრდებზე მორგებულ გარემოში	*მეგობრული ლექსიკის გამოყენება *პარტიის ხედვების გაცნობა ახალგაზრდებისთვის და არა მოქმედებები მხოლოდ ახალგაზრდების შეხედულებებზე დაყრდნობით *ვიდეო მესიჯები სოციალურ მედიაში

⁴ ამჟამად, საქართველოს კონსერვატიული პარტია მუშაობს პროგრამის შექმნაზე

⁵ პოლიტიკური პარტია მოქალაქეები მუშაობს პროგრამაზე და ატარებს გასვლით შეხვედრებს

დასკვნა და რეკომენდაციები

დღეისთვის, საქართველოში ახალგაზრდები პოლიტიკურად მეტად აქტიური არიან, შესაბამისად, მათი მოთხოვნები პოლიტიკოსების მიმართ მკაფიო და კონკრეტულია. მიუხედავად იმისა, რომ პოლიტიკური პარტიები აღიქვამენ ახალგაზრდების ფუნდამენტურ საჭიროებებს განათლებისა და დასაქმების მიმართულებით, ისინი მაინც ვერ ახერხებენ ამ საჭიროებებზე სათანადო რეაგირებას, რადგან მათი მიდგომები ზედაპირულია. სამოქალაქო აქტივიზმში ახალგაზრდების აქტიურ და მასობრივ ჩართულობამდე, პოლიტიკური პარტიები მათ როლს პარტიულ პოლიტიკურ ცხოვრებაში უფრო მეორეხარისხოვნად ხედავდნენ, ვიდრე ლიდერულ პოზიციებზე მოიაზრებდნენ. თუმცა, პარტიებმა თანდათან გააცნობიერეს, რომ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ახალგაზრდების ჩართულობას ალტერნატივა არ აქვს და მათი ჩართვა მხოლოდ წინასაარჩევნო აგიტაციასა და ტექნიკურ ნაწილში რელევანტურობასაა მოკლებული. ამდენად, პოლიტიკური პარტიების უმრავლესობა ცდილობს იპოვოს მარტივი და მეგობრული საკომუნიკაციო ენა ახალგაზრდობასთან, რათა უკეთ გაუგონ მათ. შესაბამისად, თუ პოლიტიკური პარტიები გაითვალისწინებენ ახალგაზრდების ხედვებსა და მოთხოვნებს, გახდებიან მეტად გულწრფელი თავიანთ ღირებულებებსა და გეგმებთან დაკავშირებით, დიდია ალბათონა იმისა, რომ ჯერ კიდევ გადაუწყვეტელი ახალგაზრდა ელექტორატის აქტივობა 2024 წლის საპარლამენტო არჩევნებში წინა წლებთან შედარებით მნიშვნელოვნად გაიზარდოს.

რეკომენდაციები პოლიტიკურ პარტიებს:

- საარჩევნო ტექნოლოგიებსა და კამპანიებზე მომუშავე ექსპერტებსა და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობით, **ახალგაზრდა ამომრჩევლებთან კომუნიკაციის საუკეთესო პრაქტიკის, მათ შორის ციფრული არხების მეშვეობით, შესწავლა და პრაქტიკაში გამოყენება.**
- **დეტალური საარჩევნო პროგრამისა და სამოქმედო გეგმების შემუშავება**, თითოეული ფუნდამენტური პრობლემისათვის რეალისტური და ხელშესახები გადაჭრის გზების შეთავაზება, ამ პროცესში საკვანძო აქტორების იდენტიფიცირება - ადამიანი ან ადამიანთა ჯგუფი, რომელიც ანგარიშვალდებული იქნება ელექტორატის წინაშე.
- **იდეოლოგიური ნიშისა და ფუნდამენტური ღირებულებების განსაზღვრა**, რაც ამომრჩევლებს საშუალებას მისცემს გაიგონ, თუ რა პოზიცია აქვს ამა თუ იმ პარტიას

კონკრეტულ სოციალურ, ეკონომიკურ, კულტურულ თუ საგარეო საკითხებთან დაკავშირებით.

- საარჩევნო პროგრამების შემუშავებისას, **ახალგაზრდა თაობის სხვადასხვა სოციალურ სეგმენტთან ინტენსიური კონსულტაციების წარმართვა**, როგორც ცენტრში, ისე რეგიონებში.

რეკომენდაციები საქართველოს ახალგაზრდობისთვის:

- სამოქალაქო აქტივიზმის პოლიტიკურ აქტივობად გარდაქმნა საკუთარ შეხედულებებსა და ღირებულებებთან ყველაზე ახლოს მდგომი პოლიტიკური პარტიების იდენტიფიცირებით და პარტიულ პოლიტიკაში ჩართვით.
- ფუნდამენტური სამოქალაქო უფლებებისა და პასუხისმგებლობების უზრუნველყოფა არჩევნებში და **არჩევნებში მონაწილეობა**, პოლიტიკური არჩევანის გაკეთება.
- პასუხისმგებლობის აღება, რომ იყვნენ დემოკრატიის დამცველები, **მასობრივი დარეგისტრირება არჩევნების დამკვირვებლად**, რათა არჩევნები სამართლიანად და გამჭვირვალედ ჩატარდეს.
- **ახალგაზრდობის საჭიროებების პოლიტიკურ დღის წესრიგში დაყენება 2024 წლის არჩევნების კამპანიისას მანიფესტების გამოქვეყნებით**, ერთობლივი განცხადებებითა და პოლიტიკურ პარტიებთან ადვოკატირებით..

გამოყენებული ლიტერატურა

- Boffey, D. 2024. 'We are very strong': Georgia's Gen Z drives protests against return to past. The Guardian. ხელმისაწვდომია: <https://www.theguardian.com/world/article/2024/may/16/georgia-gen-z-drives-protests-against-return-to-past-foreign-agents-law> ბოლოს ნანახია: 27.05.2024.
- Cheishvili, R. and Gogoladze, N. 2020. Youth Index Report. UNFPA. ხელმისაწვდომია: https://georgia.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/youth_index_eng_2021.pdf ბოლოს ნანახია: 11.05.2024.
- საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია. 2020. არჩევნების შედეგები. ხელმისაწვდომია: <https://cesko.ge/ge/archevnebi/2020> ბოლოს ნანახია: 30.05.2024.
- GIP & Polis180. 2020. Youth Manifesto - Encouraging Political Participation in Georgia: Youth Perspective. ხელმისაწვდომია: <https://gip.ge/wp-content/uploads/2020/10/Youth-Manifesto-GEOYOUTH2020.pdf> ბოლოს ნანახია: 31.05.2024.
- IRI Georgia. 2020. Public Opinion Survey - Residents of Georgia. August 4-21. ხელმისაწვდომია: https://www.iri.org/wp-content/uploads/2020/09/iri_poll_presentation-georgia_august_2020.pdf ბოლოს ნანახია : 30.05.2024.
- NDI Georgia. 2023. NDI: Public attitudes in Georgia, March 2023. *Which party is closest to you?* ხელმისაწვდომია: <https://caucasusbarometer.org/en/nm2023ge/PARTYSUPS-by-AGEGROUP/> ბოლოს ნანახია: 30.05.2024.
- Polis180. 2021. Georgia's 2021 local elections: Youth at the democratic front line. ხელმისაწვდომია: <https://polis180.org/polisblog/2021/06/08/georgias-2021-local-elections-youth-at-the-democratic-front-line/> ბოლოს ნანახია: 24.05.2024.
- Samkharadze, N. & Lebanidze, B. 2023. The Gen Z Effect: A Portrait of the Younger Generation Fighting for Georgia's European Future. ხელმისაწვდომია: <https://gip.ge/the-gen-z-effect-a-portrait-of-the-younger-generation-fighting-for-georgias-european-future/> ბოლოს ნანახია: 20.05.2024.
- Shubitidze, R., Sichinava, D., & Khoshtaria, T. 2023. Youth Study - Generation of Independent Georgia: In Between Hopes and Uncertainties. Friedrich Ebert Foundation (FES). ხელმისაწვდომია: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/georgien/20611.pdf> ბოლოს ნანახია: 01.06.2024.
- UNAG. 2021. Young People in Georgia Miss Out on Chances They Deserve. ხელმისაწვდომია: <https://www.una.ge/archive?id=762> ბოლოს ნანახია: 30.05.2024.
- ახალგაზრდობის სააგენტო და ფრიდრიხ ებერტის ფონდი. 2021. ახალგაზრდობის საჭიროებები და გამოწვევები მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე - საქართველო. ხელმისაწვდომია: <https://southcaucasus.fes.de/news-list/e/needs-and-challenges-of-the-youth-at-the-municipal-and-regional-levels-georgia> ბოლოს ნანახია: 01.06.2024.

პოლიტიკური პარტიები - ინტერვიუს რესპონდენტების პროფილი

ბუჩუკური, ანა. 2024. საქართველოსთვის. პირადი კომუნიკაცია.

დოლიძე, ანა. 2024. ხალხისთვის. პირადი კომუნიკაცია.

ჯულაყიძე, ნათია. 2024. მოქალაქეები. პირადი კომუნიკაცია.

ჯოხაძე, ქეთევან. 2024. საქართველოს კონსერვატიული პარტია. პირადი კომუნიკაცია.

ხაზარაძე, მამუკა. 2024. ლელო საქართველოსთვის. პირადი კომუნიკაცია.

ხოშტარია, ელენე. 2024. დროა და გირჩი - მეტი თავისუფლება. პირადი კომუნიკაცია.

ქუმსიშვილი, დიმიტრი. 2024. საქართველოს ლეიბორისტული პარტია. პირადი კომუნიკაცია.

ნარმანია, იგორ. 2024. ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა (ენმ). პირადი კომუნიკაცია.

ვაშაძე, გიორგი. 2024. სტრატეგია აღმაშენებელი. პირადი კომუნიკაცია

ფოკუს-ჯგუფის მონაწილეთა პროფილები - სტუდენტები

- რესპონდენტი 1. 2024. საქართველოს უნივერსიტეტი (UG). ონლაინ ფოკუს-ჯგუფი.
- რესპონდენტი 2. 2024. თავისუფალი უნივერსიტეტი (FreeUni). ონლაინ ფოკუს-ჯგუფი.
- რესპონდენტი 3. 2024. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი (თსუ). ონლაინ ფოკუს-ჯგუფი.
- რესპონდენტი 4. 2024. თსუ ეკონომიკის საერთაშორისო სკოლა (ISET). ონლაინ ფოკუს-ჯგუფი.
- რესპონდენტი 5. 2024. საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტი (GIPA). ონლაინ ფოკუს-ჯგუფი.
- რესპონდენტი 6. 2024. ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი (ილიაუნი) ონლაინ ფოკუს-ჯგუფი.
- რესპონდენტი 7. 2024. კავკასიის უნივერსიტეტი (CU). ონლაინ ფოკუს-ჯგუფი.
- რესპონდენტი 8. 2024. შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი (IBSU). ონლაინ ფოკუს-ჯგუფი.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Embassy of Switzerland in Georgia

საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტი
GEORGIAN INSTITUTE OF POLITICS

საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტი (GIP) არის არაკომერციული, არაპარტიული, კვლევითი და ანალიტიკური ორგანიზაცია. საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტი ცდილობს საქართველოში დემოკრატიული ინსტიტუტების ორგანიზაციული საფუძვლების გაძლიერებას და ეფექტური მმართველობის პრინციპების განვითარებას პოლიტიკური კვლევისა და ადვოკატირების გზით.

პუბლიკაცია მომზადდა „საქართველოში შვეიცარიის კონფედერაციის საელჩოს“ მხარდაჭერით. მასში გამოთქმული მოსაზრებები ეკუთვნის ავტორებს და შესაძლოა, არ ემთხვეოდეს „საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტის“ და „საქართველოში შვეიცარიის კონფედერაციის საელჩოს“ შეხედულებებს.

დოკუმენტის ციტირების წესი:

სალომე კანდელაკი, „საქართველოს ახალგაზრდა ამომრჩევლების ხმა პოლიტიკაში: მოლოდინები, მოთხოვნები და პოლიტიკური პასუხები“, პოლიტიკის ნარკვევი #59, საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტი, ივნისი 2024.

© საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტი, 2024

13 ალექსანდრე პუშკინის ქუჩა, 0107 თბილისი, საქართველო

Tel: +995 599 99 02 12

Email: info@gip.ge

მეტი ინფორმაციისთვის, გთხოვთ, ეწვიოთ:

www.gip.ge